SCHWINDEL skúška

Legenda:

Autor skúšky, nemecký psychológ a pedagóg Hans VOLKELT (1886-1964) patrí k zakladateľom gestaltizmu. Tento vedecký smer **celostného** prístupu k vnímaniu, psychike a osobnosti presadzoval širší (celostný) kontext skúmania faktorov determinujúcich správanie človeka. Popri kultúrne historických a sociálnych vplyvoch zahrňoval na rozdiel od asocianizmu a behaviorizmu aj antropologické a biologické vplyvy, vrátane potenciálu genetických daností.. Podľa tejto teoretickej koncepcie je správanie človeka vždy prejavom súhrnu vzájomne prepojených činiteľov a vplyvov v celostnom zmysle „ Podstata sa javí, jav je podstatný“, alebo aj „ Psychika sa prejavuje v správaní, správanie je podstatné.“.

Na Slovensku, po novembrových udalostiach ´89 bola táto skúška v roku 1990 súčasťou testovej batérie použitej na posudzovanie psychických predpokladov uchádzačov o uvoľnené riadiace pozície a funkcie: vo finančníctve a banovníctve, v zahraničnej službe, hospodárskom manažmente a v štátnej správe. Psychologické posudzovanie uchádzačov bolo súčasťou vládneho konkurzu organizovaného vtedajším Úradom vlády a Slovenskou psychologickou spoločnosťou pri SAV. Zúčastnilo sa ho cca 3000 uchádzačov zväčša do 30-tich rokov a posudzovanie realizovalo cca 200 psychológov - členov SPS SAV.

Základná informácia:

Táto zdanlivo jednoduchá a nenáročná skúška detekuje sklon jedincov dosiahnuť žiadaný výsledok aj za cenu podvádzania (švidlovania). Skúška evokuje intrapsychické napätie tstovaných osôb ako dôsledok konfliktu medzi ambíciou v skúške uspieť a inštrukciou apelujúcou na rešpektovanie danej podmienky.

Pri dodržaní tejto podmienky nie je možné v skúške uspieť. Skúška overuje predpoklad, že človek, ktorý odolá nutkaniu porušiť dané pravidlo si bude rovnako počínať i v reálnych životných situáciách a pri plnení pracovných úloh a povinností. Výsledok v nej dovoľuje dedukovať úvahy na integritu osobnosti a jej odolnosť v morálne náročných podmienkach a stresujúcich situáciách.

Administrácia:

Skúšku možno administrovať individuálne i skupinovo, pričom treba brať na zreteľ rôzne situačné okolnosti. Významne väčší tlak na dodržanie inštrukcie prináša individuálne testovanie pri ktorom má jedinec relatívne menší priestor úniku z dohľadu administrátora. Pri skupinovom administrovaní je tento priestor väčší a umožňuje dosiahnutie „lepších výsledkov“.

Aj vzhľadom na uvedené by mal skúšku administrovať skúsený psychológ s praxou v posudzovaní psychickej spôsobilosti na prácu.

Skúšku je možné aplikovať u ľudí rôznych vekových kategórií, vrátane mládeže.

V rámci testovej batérie je vhodné zaradiť uprostred súboru použitých metód, zvlášť po časovo náročných dotazníkoch a pred plánovanou prestávkou.

Prestávka umožní psychológovi zmierniť sklamanie z neúspechu v skúške, u vážnejšie frustrovaných jedincov (ktorí vlastne v skúške obstáli), napr. položartom vyslovenou poznámkou „ nemáte sa čoho obávať, čím horšie výsledky ste dosiahli tým lepšie pre vás“.

Inštrukcia:

1/ Ruku s perom (ceruzkou) položte voľne vedľa pravej (ľaváci vedľa ľavej) zvislej strany predlohy, ktorú máte pred sebou. Je na nej zobrazený kruh na ktorého obvode je zobrazených sedem menších kruhov. Ruku teraz mierne zdvihnite tak aby ste sa nedotýkali podložky a do všetkých siedmych menších kruhov vpíšte číslicu 1 v smere šípky.

(Po zbežnej kontrole postupu pokračujeme v inštrukcii)

2/ Teraz vráťte ruku späť do pôvodnej polohy. Ďalej budeme pokračovať vpisovaním číslice 2, ale s jedným „malým" rozdielom. Požiadam vás aby ste teraz do všetkých siedmich kruhov na obvode veľkého kruhu vpísali číslicu 2 so ZAVRETÝMI OČAMI. V tom istom smere, v smere hodinových ručičiek. Pero priložte ku kruhu z ktorého začínate. Neprekáže, že vpisované čislice sa budú navzájom prekrývať.

Zavrite oči. Môžete začať.

Môžete ich otvoriť až po vpísaní všetkých siedmich číslic 2.

(Na sprievodné často emocionálne reakcie a verbálne vyjadrenia nereagujeme a primerane stroho pokračujeme v pokuse č.3)

3/ Spoliehame sa na váš čestný a zodpovedný prístup a na to, že budete mať oči úplne zatvorené , že sa nebudete snažiť švindlovať a oči mimovoľne, ani „na okamih, neotvoríte.

Nasledovnú časť inštrukcie zaradíme podľa úvahy a skôr výnimočne: ***„Predpokladáme, že docielite aspoň 50% úspešnosť, t.j. aspoň 2-3 pokusy z celkom piatich budú bezchybné, t.j. všetkých sedem číslic bude vpísaných do malých kruhov na obvode veľkého. Kruh sa započítava len vtedy ak všetkých sedem číslic je zapísaných vnútri kruhov."***

Pokračujte vpisovaním číslice 3. Zavrite oči. Po ukončení radu, t.j. po vpísaní č. 3 môžete oči otvoriť a skontrolovať svoj výkon.

4/ Ďalej budeme pokračovať rovnakým spôsobom vpisovaním číslice 4 (5). Zavrite oči, môžete začať

(pri pokuse č. 4 je funkčné poľaviť z dohľadu nad priebehom skúšky a napr. „pozerať sa z okna")

5/ Po piatom pokuse a následnom zbere predlôh je vhodné uvoľniť napätie, napr. už spomenutou poznámkou, „nemáte byť prečo sklamaní. pri tejto skúške platí – čím horšie ste obstáli tým lepšie pre vás „ .

Interpretácia:

U ľudí, ktorí absolvovali Schwidel skúšku bez jediného "správneho" zásahuje je odôvodnený predpoklad, že odolajú vnútornému konfliktu medzi svojími zásadami, ambíciami, neúspechom a vonkajším tlakom aj v reálnom živote a za cenu možných komplikácií.

Pri dodržaní, rešpektovaní podmienky "zavretých očí" nie je možné v skúške "uspieť".

Zápisy v prvom štartovacom kruhu sa do vyhodnocovania jednotlivých pokusov nezapočítavajú.

Už dve číslice vpísané pri jednom pokuse potvrduzjú nedodržanie inštrukcie, pokynu "zavretých očí". Poukazuje to na ambíciu uspieť pri tejto skúške aj za cenu švindlovania. Interpetácia a zovšeobecňovanie takého výsledku aj na ostatné prejavy a správanie posudzovanej osoby však musí byť veľmi opatrná,

najmä so zreteľom na skutočnosť, že reálny život v našej kultúre si často žiada istú mieru účelévého pragmatizmu. Niektorí šikovnejší (rafinovanejší) chcú vykĺznuť z dilemy "podvádzať? - nepodvádzať?" tak, že vpisujú číslice na obvody malých kruhov.

Tri a viac "zásahov" opakujúcich sa vjednotlivých pokusoch možno hodnotiť ak znak sociálnej nesrelosti, až naivity a zníženej schopnosti odolávať konfliktom medzi svojimi schopnosťami a očakávaniu úspechu, prípadne tlaku prostredia, autority. atď.. Možno tiež uvažovať o konformnom, nezodpovednom, bezzásadovom až nepoctivom prístupeiným ľuďom, k životu a zvereným úlohám.

Pri vyvodzovaní záverov je však vždy potrebná súhrnná diferenciálno-diagnostiká úvaha opierajúca sa o anamnestické údaje výsledky ďalších psychologických testov a priebeh riadeného rozhovoru. V ňom možno položiť napr. otázku "Mohli by ste uviesť nejakú situáciu, okolnosť vo vašom živote, či v práci, kedy bolo vhodné, správne, užitočné obísť, porušiť nejaký predpis, pravidlo, či smernicu? " Ľudia so sklonom k nepoctivému prístupu k životu hravo poznamenajú " Však dnes by som bez porušenia predpisov nezarobil ani na slanú vodu.". Tí úzkostliví, precízni, svedomití a disciplinovaní a zvyčajne uvedú " nikdy, však ja nikdy neprejdem cestu ak svieti na semafore červená". V takýchto prípadoch je na mieste úvaha, otázka osobnostnej rigidity, pretože len svedomité a disciplinované dodržiavanie predpisov, noriem a "slepá loajalita voči autorite ešte nemusí byť zárukou zodpovedného konania.

Pojem zodpovednosť je pojmom vyššej morálnej kategórie ako sú pojmy čestnosť, poctivosť, svedomitosť. Schwindel skúška overuje len ich dodržiavanie, prípadne sklon k ich porušovaniu. Jej prínos v skladaní profilu posudzovanej osobnosti však môže byť napriek tomu významný.

Zodpovedné, morálne zrelé konanie človeka berie vždy ohľad napríklad na potreby slabších, odkázaných v núdzi, či ľudí v ohrození. Zodpovední ľudia sú si vedomí rizík a možných dôsledkov prekročenia všeobecne písaných i nepísaných pravidiel aj za cenu vlastných strát. Možno tiež povedať, že svedomitosť a disciplinovanosť sú zárukou ústáleného poriadku v spoločenstve, zatiaľ čo zodpovednosť prispieva k jeho náprave a zdokonaleniu.

Vypracoval : PhDr. Milan Kožiak